

ze dit niet zelf was' (H.J.Ph.G. Kaajan, 'Utrechtse reacties op de kwestie-Netelenbos in 1919', in: *De Hoeksteen. Tijdschrift voor vaderlandse kerkgeschiedenis* 22/1 (1993), 6.

38. Behalve aan de drie bezwaren tegen zijn schriftbeschouwing schenkt Netelenbos in zijn brochure *Ben ik gereformeerd?* ook aandacht aan de vragen rondom zijn gebruik van de term 'Christus-ervaring' en aan de kerkrechtelijke aspecten van het conflict. Het voert te ver daar nader op in te gaan.

39. J.B. Netelenbos, *Ben ik gereformeerd? Een woord naar aanleiding van de tegen mij gevoerde kerkelijke procedure*, Baarn 1920, 20. De door de classis benoemde commissie had Netelenbos voorgehouden 'dat, naar Gereformeerd belijden, niet alleen de gedachten, maar ook de woorden, niet alleen de inhoud, maar ook de vorm is ingegeven. De H. Geest heeft in de mannen, die Gods Woord te boek stelden niet alleen de gedachten gewekt maar ook de woorden ingegeven. Hoewel de H. Geest hierbij organisch werkt (Ds. Net[el]enbos heeft een onjuiste voorstelling van de organische inspiratie) en de mannen Gods met hunne eigenaardige qualiteiten in zijn dienst neemt, en een

Geest. Ook voor Bavinck is dit 'eene verzekering dat wij kinderen Gods zijn', en heeft het betrekking op 'de divinitas der waarheid, in Christus ons geschonken'.³⁴ Naast deze overeenkomsten bestaan er ook verschillen. Voor Bavinck is, zo bleek boven, objectief gezien de Schrift ten diepste de grond van het geloof. Netelenbos wijkt af van zijn leermeester als hij onomwonden stelt dat de Schrift ten diepste de grond van het geloof niet is.³⁵ Hiermee hangt een tweede punt van verschil samen. In Bavincks schriftbeschouwing komt zowel een formele als een materiële lijn van denken over het gezag van de Schrift voor. Uit vrees voor subjectivisme durft hij het niet te wagen met een louter materieel schriftgezag. Om die reden is voor hem zijn theorie over de organische inspiratie van de Schrift onmisbaar. Zo weet hij a priori het absoluut, goddelijk gezag van de Schrift te verankeren in de Heilige Geest. Netelenbos schrijft daarentegen dat 'primair is onze verhouding in Christus met God, secundair onze inspiratietheorie, onze Schriftbeschouwing'.³⁶ Met deze uitspraak en met al zijn nadruk op de openbaring achter de Schrift wekt Netelenbos in de eerste plaats de indruk openbaring en Schrift sterker te onderscheiden dan Bavinck in zijn *Dogmatiek* doet.³⁷ In de tweede plaats lijkt hij, in tegenstelling tot Bavinck, het wél te durven wagen met een louter materieel schriftgezag. Op grond daarvan moet men zeggen dat Netelenbos in zijn brochure *De grond van het geloof* een eenzijdige interpretatie geeft van Bavincks schriftbeschouwing.

Netelenbos' brochure Ben ik gereformeerd?

Nadat Netelenbos in 1919 door de Classis Middelburg en door de Particuliere Synode van Zeeland is geschorst en afgezet, gaat hij in beroep bij de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Ter verdediging schrijft hij een nieuwe brochure onder de titel *Ben ik gereformeerd?* In deze brochure verdedigt hij zich met name tegen de drie bezwaren die de leden van een door de classis benoemde 'commissie tot colloquium' (de hoogleraren A.G. Honig, W. Geesink, T. Hoekstra en de predikant J.H. Landwehr) tegen zijn schriftbeschouwing hebben ingebracht.³⁸ Deze drie bezwaren hebben betrekking op zijn visie op de inspiratie van de Schrift, zijn visie op het al of niet toelaatbaar zijn van historisch-kritisch bijbelonderzoek en zijn visie op de grond van het geloof.

Met betrekking tot het eerste punt schrijft Netelenbos een aanhangertje te zijn van de leer van de organische inspiratie van de Schrift. Opvallend is dat hij daaraan direct consequenties voor de uitleg van de bijbel verbindt. Hij vervolgt zijn stellingname namelijk in dezelfde zin met de woorden: 'en dus onderscheid te maken tusschen den